

Proloog

Op weg naar de koude grond

- Vrijdag 25 november 1988 -

In het zestig pagina's tellende draaiboek van zijn uitvaart had oom Oscar de wens beschreven dat de voordeur van zijn herenhuis om tien uur 's morgens zou worden opengezet. Het was mij een volstrekt raadsel waarom. Ik kon alleen bedenken dat mijn oom daarmee uitdrukking wilde geven aan zijn altijd open houding die hij had gehad jegens anderen. De ochtend van zijn uitvaart stond ik dan ook tijdig in de knusse hal van het pand waar hij tijdens zijn leven had gewoond en nu in de achterkamer lag opgebaard.

De secondewijzer naderde ongeduldig de twaalf. Ik legde mijn vrije hand op de deurkruk. Toen de wijzer aan de twaalf likte, haastte ik mij om de voordeur wijd open te zetten. Kordaat stapte ik de frisse, zwaarbewolkte buitenlucht in. Zoals altijd keek ik even rond. De Hoflaan in Rotterdam lag er ook nu vredig bij.

Van somber weer kreeg mijn oom vaak een depressieve bui. Hij was dan ook een man van warmte en zonneschijn geweest. Bij Petrus aan de hemelpoort zou hij er zeker zijn beklag over doen, als de goden hem zelfs op de dag van zijn begrafenis niet goed gezind waren geweest. De dag was echter amper begonnen, dus de hoop op een schraal zonnetje was nog niet verdwenen.

Achter de bijna manshoge ligusterhaag van de voortuin schoof een kalend hoofd voorbij. De in een donkergrijs pak geklede man stopte bij het tuinhekje. Met een ingehouden glimlach keek hij me aan.

‘Meneer Hazelaar? Herman Hazelaar?’

‘Dat ben ik.’

‘Notaris Van Duinen. Wij hebben elkaar afgelopen zaterdag telefonisch gesproken. U belde mij vanwege het overlijden van uw oom.’

‘Dat klopt.’

Van Duinen stapte resoluut op me af en stak een ferme hand uit. ‘Helaas moet ik vanmiddag voor een kleine ingreep naar het ziekenhuis. Daarom kan ik niet bij de plechtigheid aanwezig zijn. Op de rouwkaart las ik dat ook hier afscheid kan worden genomen, dus ik dacht, laat ik nu maar even meneer Hilarius mijn laatste eer bewijzen.’

Ik knikte begrijpend en keek hem onderzoekend aan. ‘Hopelijk is er niets ernstigs met u aan de hand?’

‘O nee, maakt u zich geen zorgen. Ik verwacht midden volgende week weer thuis te zijn. Ik bel u dan nog omtrent het testament van uw oom.’ Hij wreef over zijn kin en keek me doordringend aan. ‘Hebben wij elkaar al eens ontmoet, meneer Hazelaar? Mogelijk op mijn kantoor in Capelle aan den IJssel?’

‘Zeker,’ antwoordde ik, ‘maar dat is meer dan achtentwintig jaar geleden.’

Van Duinen trok verbaasd een wenkbrauw op. ‘U meent het... achtentwintig jaar geleden?’

Ik zag hem rekenen.

‘Dat was dan in 1960,’ vervolgde hij, ‘toen ik nog slechts kandidaat-notaris was. Mijn vader leidde destijds het kantoor.’

‘Klopt, dat voorjaar ben ik met mijn oom bij uw vader op kantoor geweest.’

‘Natuurlijk, nu herinner ik het mij weer. Uw oom had een afspraak om zijn nalatenschap te regelen.’

Van Duinen leek zichtbaar opgelucht dat hij zich het voorval weer voor de geest kon halen. Ik maakte een weids en uitnodigend gebaar. ‘Maar komt u toch mee naar binnen.’

Van Duinen ging mij voor. In de hal draaide hij zich om en plaatste de vingertoppen van een hand tegen mijn borst. ‘Mijn excuses, maar ik heb nog helemaal niet geïnformeerd naar de partner van uw oom, mevrouw Antonini. Hoe gaat het met haar?’

Ik boog opzij, duwde de met glas-in-lood ingelegde binnendeur open en leidde Van Duinen de smalle gang in. ‘Het gaat wel, ze houdt zich sterk. Maar loopt u verder, mijn oom ligt in de achterkamer, achteraan links.’

‘U bent mevrouw Antonini vast enorm tot steun.’

Ik glimlachte om deze nodeloze opmerking.

‘Weet u,’ ging Van Duinen verder, ‘tijdens mijn eerste ontmoeting met haar, overigens jaren geleden, maakte ze op mij een verpletterende indruk. Ze kwam over als een sterke vrouw, zeker, en ook een bijzonder mooie vrouw. Maar ja, dat geldt voor veel Italiaanse vrouwen.’

‘Siciliaans,’ verbeterde ik.

Van Duinen stopte en draaide zich om. ‘Wat zegt u?’

‘Zij is van Siciliaanse afkomst.’

‘Natuurlijk, maar dat zijn toch óók Italianen?’

‘Zeker, maar dat ligt bij haar nogal gevoelig. Ze vindt dat Rome te weinig oog heeft voor de problematiek van de regio en heeft dan ook weinig met Italië... echter alles met Sicilië.’

‘Ach zo,’ knikte Van Duinen begrijpend. ‘Ik vond haar echt een vrouw voor uw oom. Jammer dat hij slechts achtenzeventig jaar mocht worden. Er was nog zoveel om samen van te genieten.’

We liepen verder de gang door. Van Duinen kwam ogen tekort bij het terloops bekijken van alle ingelijste zwart-witfoto's die links en rechts aan de muur hingen. De tafereeltjes in het buitenland trokken zijn volle aandacht. Bij het zien van een foto met mijn oom in tropenkostuum hield Van Duinen zijn pas is. Hij wilde iets zeggen, maar ik duwde hem verder de gang in.

‘De deur links,’ zei ik. Ik gaf een zacht klopje op de deur. Van Duinen keek me tersluiks aan. Ongetwijfeld vroeg hij zich af waarom ik voor een overledene klopte. Voorzichtig opende ik de deur van de achterkamer en dirigeerde Van Duinen naar binnen. Ik volgde hem op de voet.

‘Prego! Prego!’

Verrast bleef Van Duinen staan. Hij loerde langs de kamerdeur, ving een glimp op van de goudkleurige kooi die aan de tegenoverliggende lange muur naast de schouw stond en deed een stap naar voren. ‘Frappant, een papegaai in een kamer waar iemand ligt opgebaard.’

Ietwat verlegen tikte ik tegen de map onder mijn arm. ‘Het was de wens van mijn oom dat Prego, overigens een Amazonepapegaai, tijdens de opbaring in deze kamer verblijft.’

Van Duinen keek mij verbaasd aan en liep verder de kamer in. Zijn blik dwaalde naar rechts, naar de halfopen, witgelakte lijkkist met een kleurrijke rouwkrans en mijn ooms tropenhelm erbovenop. De kist stond schuin voor de tuindeuren. Lange, witte vitrage belemmerde het zicht van buiten. Antonella Antonini zat naast de kist op een eetkamerstoel. Van Duinen keek verheugd toen hij haar zag.